

**TCOs
verksamhetsberättelse
2016**

Kontakt:
www.tco.se
e-post: info@tco.se
telefon: 08-782 91 00

Innehållsförteckning

Inledning	4
Partsmodellen	6
Europafrågor och övriga Internationella frågor	8
Sociala trygghetssystem	11
Arbetsmarknad, utbildning, ekonomi	13
Jämställdhet och mångfald	17
TCOs övriga verksamhet	20
TCO som arena för samverkan	22

Inledning

TCO är en partipolitiskt fristående facklig centralorganisation som består av 14 fackförbund som tillsammans har cirka 1,4 miljoner medlemmar. Vår uppgift är att påverka politiken och samhällsutvecklingen för goda villkor i arbetslivet. Det gör vi genom att driva frågor som gäller professionella och välutbildade människors vilja till utveckling och behov av trygghet och välfärd.

Medlemmarna i TCO-förbunden jobbar i landets privata tjänste- och industri-företag, i kommuner, landsting, kyrka, statliga myndigheter samt i den ideella sektorn. Bland yrkesgrupperna finns allt från ingenjörer, journalister och lärare till poliser, ekonomer och sjuksköterskor. Över 60 procent av medlemmarna är kvinnor. Cirka 60 procent av medlemmarna är anställda i den privata sektorn och 40 procent i den offentliga sektorn.

TCO-förbunden har för sjätte året i rad visat en positiv medlemsutveckling och tillsammans har förbunden växt under året med 33 652 medlemmar. Det är en ökning med 2,5 procent.

TCOs profilfråga för 2016 var *Utveckling och omställning i arbetslivet för fler och bättre jobb*. Profilfrågan har stått i centrum för påverkansarbetet under året. TCOs medlemsförbund har också pekat ut följande kärnområden som TCO ska fokusera sin verksamhet kring:

- Partsmodellen
- EU-frågor
- Sociala trygghetssystem
- Jämställdhet och mångfald
- Arbetsmarknad, utbildning och ekonomi

TCO arbetar också med områden där fokus ligger på bevakning och representation. Några exempel på sådana frågor är internationella frågor på global nivå och arbetsmiljö.

TCO ska även fungera som en arena för samverkan för medlemsförbunden. Det innebär att intresserade förbund, inom ramen för TCO, kan samverka kring olika frågor eller verksamheter.

Profilfråga 2016: Utveckling och omställning i arbetslivet för fler och bättre jobb

Sveriges ekonomi, konkurrenskraft och välfärd gynnas av utveckling och omställning i arbetslivet. Smidiga och effektiva trygghetssystem främjar utvecklingsförmågan och tillväxten på en modern och dynamisk arbetsmarknad. Det stärker konkurrenskraften och leder till fler och bättre jobb. Detta leder oss till TCOs profilfråga *Utveckling och omställning för fler och bättre jobb*. Att koncentre-

ra arbetet kring en profilfråga har visat sig vara framgångsrikt då det inneburit ett tydligare fokus både för TCO-kansliets interna arbete och TCOs utåtriktade påverkansarbete.

Arbetet med TCOs profilfråga har under året haft fokus på de önskvärda tillstånden för 2019:

- TCO ska vara den aktör som tydligast förknippas med utveckling och omställning i arbetslivet.
- Förutsättningarna för frivilliga jobbyten och karriärutveckling under olika skeden i arbetslivet har förbättrats.
- Yrkesverksamma, arbetslösa och sjukskrivnas behov av omställning ska få en större betydelse för resurstilldelning, dimensionering, inriktning och form för utbildningar inom högskolan, yrkeshögskolan och folkbildningen.
- Yrkesverksamma ska ha praktiska möjligheter till kompetensutveckling, inklusive studiefinansiering.
- Arbetslösa och sjukskrivna ska ha större möjligheter att ta del av utbildning på eftergymnasial nivå som ett led i att komma tillbaka i arbete.

Arbetet har skett inom kärnområdena *arbetsmarknad, utbildning och trygghets-system*, och presenteras under rubrikerna med samma namn.

Några axplock av det TCO gjort under 2016 är framtagande av ett arbetsmarknadspolitiskt program samt deltagande i referensgruppen till Arbetsmarknadsutredningen som pågår fram till 2019. En analys över rörligheten på arbetsmarknaden har genomförts och använts i kommentarer kring jobbyten. TCO har under året fört fram kravet på att såväl högskolan som yrkeshögskolan bör få ett omställningsuppdrag med ett större fokus på yrkesverksamma.

TCO har också kommit med inspel till EU:s kompetensagenda och i arbetet med en europeisk pelare för sociala rättigheter, om vikten av vidareutbildning även för tjänstemän.

Under slutet av året har en PM sammanställts med förslag om ökade möjligheter att studera på högskola med rehabiliteringsersättning och införande av ytterligare ett steg i rehabiliteringskedjan då den sjukskrivnes arbetsförmåga prövas mot arbete inom dennes kompetensområde. Arbetet fortsätter under 2017.

Partsmodellen

Utifrån önskvärt tillstånd år 2019 inom området *partsmodellen* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Att genom ett påverkansarbete riktat mot politiker, myndigheter och opinionsbildare öka kunskaperna om den svenska partsmodellen.
- Att öka förståelsen och respekten för den svenska partsmodellen hos olika EU-aktörer, inklusive EFS, EU-kommissionen, Europaparlamentet och svenska regeringsföreträdare.
- Att särskilt fokusera på att informera unga opinionsbildare om fördelarna med partsmodellen.
- Att verka för att EU-sekundärrättsliga förslag och frihandelsavtal inte påverkar den svenska partsmodellen negativt och att eventuella primärrättsliga initiativ innehåller garantier för likabehandling av arbetstagarna.
- Att verka för att implementeringen och det praktiska genomförandet av de nya reglerna för offentlig upphandling leder till att det i all offentlig upphandling ställs krav på löner och villkor i nivå med kollektivavtal.
- Kartlägga och analysera vilka atypiska anlitandeformer som finns på den svenska arbetsmarknaden och hur trygga anlitandeformer kan främjas.

Under året har TCO försvarat den svenska partsmodellen i olika EU-sammanhang. Vi har träffat EU-kommissionärer, EU-parlamentariker, ministrar, riksdagsmän samt tjänstemän i Sverige och inom EU-institutionerna, och förklarat partsmodellen och påverkat pågående lagstiftningsprocesser. TCO-styrelsen beslutade dessutom att ingå i en allians för förverkligande av ett socialt protokoll till EU:s fördrag.

I Universitets- och högskolerådets regi har TCO, tillsammans med Arbetsgivarverket, genomfört en utbildning om den svenska partsmodellen och svenska kollektivavtal för ett 20-tal tjänstemän från EU-kommissionen. Syftet var att skapa förståelse för hur modellen fungerar. TCO har bjudits in till att hålla samma utbildning även 2017.

Arbetet med att skapa relationer och samtal med unga opinionsbildare om den svenska partsmodellens framtid fortsatte under 2016, bland annat genom föreläsningar på Umeå och Stockholms universitet och Kompromisskampen i Almedalen.

För andra året i rad lanserade TCO listan över Framtidens 99 mäktigaste på ett event under våren. Konceptet med Framtidens 99 syftar till att knyta kontakter med dagens unga opinionsbildare för att diskutera partsmodellen. Eventet och listan blev en framgång i traditionella och sociala medier. TCO har fortsatt att ha kontinuerlig kontakt med personerna på listan under året som gått.

Under 2016 producerades en sista kampanj i *Like a Swede*-projektet, *Face Tomorrow Like a Swede*.

Inom ramen för arbetsmiljöarbetet har TCO och arbetsmarknadens parter tillsammans arbetat för att öka kunskapen om den svenska partsmodellen i förhållande till Arbetsmiljöverket och dess anställda.

Arbetet med att genomföra upphandlingsdirektiven från EU, och då särskilt den del som avser arbetsrättsliga krav, har fortsatt under året. Tyvärr röstade en riksdagsmajoritet ned den del av propositionen, som låg till grund för genomförandet av upphandlingsdirektiven, som avsåg just arbetsrättsliga krav. Alliansen öppnade dock upp för ett regelverk om arbetsrättsliga krav i en något förändrad form. TCO har därför fortsatt att arbeta för att få till stånd en lagstiftning som ställer krav på att upphandlande myndigheter ska ställa villkor i nivå med kollektivavtal.

TCO har tillsammans med förbunden under 2016 utrett förekomsten av atypiska anlitandeformer och vilka effekter dessa får för svensk arbetsmarknad, och arbetet kommer att fortsätta under 2017, bland annat genom att låta SCB göra en fördjupad statistisk analys av fenomenen.

TCO har i flera år kämpat för att ändra de svenska reglerna för visstidsanställningar som gjorde det möjligt att stapla korta anställningar under mycket lång tid. Reglerna var lätta att missbruka och stred mot EU:s visstidsdirektiv. I mars 2016 beslutade riksdagen om en skärpning av reglerna om allmän visstidsanställning och ändringarna trädde i kraft 1 maj 2016. Detta är en stor framgång både för TCO och för dem som är ut och är in suttit fast i nya visstidsanställningar som staplats på varandra.

TCO har deltagit i både den undersökning och det efterföljande samrådet med EU-kommissionen som utrett behovet och funktionaliteten av det så kallade upplysningsdirektivet, om arbetsgivares skyldighet att upplysa arbetstagarna om de regler som är tillämpliga på anställningsförhållandet. I analysen av utvärderingen framkommer att dessa regler faktiskt fungerar väl, och därför torde kommissionen få svårt att argumentera för att Refit-agendan kräver att de ska avskaffas. Utredningen föreslår att direktivet i stället skärps i genom färre möjligheter att undanta kortare anställningar från informationsskyldigheten, kortare frister för att lämna informationen samt skarpare och effektivare sanktioner.

Vi har varit aktiva i utredningar och på sociala medier och som föredragshållare både när det gäller visselblåsarlagen som började gälla den 1 januari 2017 och när det gäller meddelarskyddet för vissa privatanställda (inom vård, skola, omsorg).

EU och övriga internationella frågor

Utifrån önskvärt tillstånd år 2019 inom området *EU och övriga internationella frågor* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Att delta i den europapolitiska debatten, till exempel om den kommande halvtidsöversynen av EU2020-strategin och EU:s långtidsbudget, för att lyfta fram behovet av investeringar i bland annat utbildning och jämställdhet.
- Att påverka EU:s agenda för ”bättre lagstiftning”, särskilt vad gäller arbetsmiljödirektiven och eventuella åtgärder mot överreglering (”gold-plating”).
- Att uppmuntra åtgärder som främjar arbetskraftens rörlighet och garanterar likabehandling, till exempel av utstationerade arbetstagare.
- Att verka för att EU-kommissionen presenterar en ny flerårig jämställdhetsstrategi och initiativ för att stärka balansen mellan arbete och familjeliv, i syfte att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.
- Att tillförsäkra att sekundärrättsliga förslag inte påverkar den svenska partsmodellen negativt och att eventuella primärrättsliga initiativ leder till starkare fackliga rättigheter och till likabehandling av arbetstagarna.
- Att stödja arbetet med att stärka den sociala dialogen på EU-nivå samt att Europafacket ska bli en modernare och vassare påverkansorganisation.
- Att inom ramen för bland annat Europafackets och Eurocadres arbete samt den sociala dialogen lyfta fram ett tydligare tjänstemannaperspektiv.
- Att etablera och utveckla bilaterala kontakter med två strategiskt viktiga systerorganisationer*.
- Att bevaka och påverka förhandlingarna om TTIP och andra frihandelsavtal mellan EU och tredje land utifrån det policydokument och konkreta textförslag som TCO har ställt sig bakom tillsammans med LO och Saco.
- Att bevaka, och om möjligt främja, utvecklingen av ett funktionellt och verkningsfullt ILO samt för efterlevnaden av ILO:s konventioner nationellt och internationellt.
- Att verka för att den svenska regeringen ser sysselsättning, anständigt arbete och det fackliga utvecklingsperspektivet som centrala verktyg i strategier för genomförandet av den nya globala utvecklingsagendan (Agenda 2030).
- Att bidra till arbetet att stärka de partners som TCO har i utvecklingssamarbetsprojekt så att de företräder sina medlemmar mer effektivt och sprider kunskap om mänskliga rättigheter i arbetslivet.

* Den holländska fackliga centralorganisationen FNV och de tre italienska fackliga centralorganisationerna (CGIL, UIL och CISL).

TCO har under året aktivt följt processen i Storbritannien som slutligen ledde till Brexit-resultatet i folkomröstningen i juni. TCO arrangerade ett seminarium dagen efter den brittiska folkomröstningen. Vi har i brev till och samtal med Sveriges regering och EU-kommissionen betonat vikten av att värna den fria

rörligheten och skydd för arbetstagarna samt ett fortsatt nära samarbete med Storbritannien.

TCO har ingått ett EU-handslag med den svenska regeringen om ökad delaktighet och kunskap om EU-relaterade frågor. Som en del av handslaget inför regeringen nästa år ett så kallat EU-råd där statsministern bjuder in arbetsmarknadens parter för samråd om EU-relaterade frågor två gånger per år. Partsrådet är en fråga som TCO drivit under en tid.

Tillsammans med LO och Saco har vi gett ut informationsskriften *Facket och EU – så funkar det*. Syftet med skriften är att förklara hur EU fungerar och påverkar oss samt på vilket sätt TCO påverkar beslutsprocesserna i EU.

TCO har arbetat med frågor kopplade till arbetskraftsinvandring från tredje land på flera sätt under 2016. TCO har suttit med som expert i utredningen *Åtgärder för att stärka arbetskraftsinvandrares ställning på arbetsmarknaden*, och där drivit på för förslag som stärker arbetskraftsinvandrares rättigheter på svensk arbetsmarknad. TCO har även försökt bygga allianser med andra parter. Bland annat skrev TCO en gemensam debattartikel med Centerpartiet om att värna öppenhet och goda villkor för arbetskraftsinvandrare.

TCO har även varit aktiv på EU-nivå genom att bedriva ett påverkansarbete kring EU-kommissionens förslag till ett reviderat blåkortsdirektiv. TCO har tillsammans med LO och Saco arbetat fram gemensamma ändringsförslag, och tillsammans med Brysselkontoret bedrivit ett påverkansarbete i både Bryssel och Stockholm. TCO kommer att arbeta vidare med frågan under 2017.

I mars presenterade EU-kommissionen ett förslag till reviderat utstationeringsdirektiv. TCO fick tillsammans med LO och Saco ta del av ett utkast till förslaget och påtalade dess stora brister för den svenska regeringen och EU-kommissionen. Förslaget som till slut presenterades var påtagligt bättre och TCO är positiva till att kommissionen öppnat upp för att ändra direktivets problematiska skrivningar om lön. Tillsammans med LO och Saco fortsätter TCO aktivt att påverka lagstiftarna på EU-nivå för att utstationeringsdirektivet ska bli så bra som möjligt.

TCO har aktivt arbetat tillsammans med LO och Saco för att påverka EU-kommissionen i frågan om regelförenkling, i synnerhet inför översynen av de 24 arbetsmiljödirektiven för att kunna upprätthålla samma skyddsnivå för arbetstagare oavsett om de arbetar hos en liten eller stor arbetsgivare och för att de så kallade arbetsplatsdirektiven ska fortsätta att vara minimidirektiv och alltså medge att medlemsstaterna får införa och ha bättre regler/starkare skydd än vad som föreskrivs i direktiven.

TCO har aktivt deltagit i det öppna samrådet om en europeisk pelare för sociala rättigheter. I december antog TCOs styrelse ett positionspapper som togs fram i nära samarbete med förbunden. Papperet kommer att ligga till grund för TCOs framtida arbete inom området, inte minst när EU-kommissionen presenterar ett förslag till en sådan pelare under våren 2017. TCO välkomnar idén med en rättighetspelare, men förutsätter samtidigt att den kommer att respektera det svenska kollektivavtalssystemet.

I juni presenterade EU-kommissionen en ny kompetensagenda för EU som

syftar till att lyfta arbetsmarknaden genom ökade baskunskaper och förbättrad kompetensutveckling. TCO välkomnade EU-kommissionens initiativ men lyfte i direktkontakt med kommissionen behovet av kompetensutveckling även för högkvalificerade arbetstagare. TCO fortsätter att bevaka frågan.

Inom Europafacket och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har TCO särskilt lyft fram frågor kring kompetensutveckling, jämställdhet, organisering, fri rörlighet, frihandelsfrågor, jobbskapande tillväxt, investeringar, flyktingmottagande och integration.

Under 2016 fortsatte TCOs satsning på att vässa Eurocadres till en effektivare påverkansorganisation inom EU för chefer och specialister. Mycket av arbetet har ägnats åt att få ordning på interna rutiner, kommunikationsarbete och på att fokusera det politiska påverkansarbetet. Arbetet gör att Eurocadres står bättre rustade inför 2017.

TCO har under året etablerat och utvecklat kontakter med de holländska och italienska fackliga centralorganisationerna.

Globalt arbete

I förhandlingarna om frihandelsavtalet mellan EU och Kanada (CETA) identifierade och påtalade TCO brister i avtalstexten vad gäller fackliga rättigheter och kollektivavtal. TCO uppmärksammade både EU-kommissionen och den svenska regeringen på detta och våra ändringsförslag togs i slutändan med i en rättsligt bindande tolkningstext till avtalet. TCO har även aktivt bevakat EU:s förhandlingar med USA om ett frihandelsavtal (TTIP). Bland annat deltog Eva Nordmark, tillsammans med företrädare för den svenska regeringen, vid ett TTIP-seminarium i Washington.

TCO gav stöd till Guy Ryders kandidatur för omval till generaldirektör för ILO. Eva Nordmark träffade Guy Ryder när han var på besök i Sverige. Vi har också gjort en genomgång av de konventioner som Sverige inte har ratificerat för att granska om det finns skäl att nu kräva ratificering. Arbetet innebar att även Arbetsmarknadsdepartementet gjorde motsvarande genomgång.

Under året beslutade TCOs styrelse att ansluta till svenska regeringens initiativ Global Deal, en global satsning för social dialog och bättre villkor på arbetsmarknaden.

Sociala trygghetssystem

Utifrån önskvärt tillstånd år 2019 inom området *sociala trygghetssystem* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Att aktivt påverka utredningen om arbetslöshetsförsäkringen i riktning mot breddad försäkring.
- Att visa behovet av ytterligare höjningar av taket i arbetslöshetsförsäkringen.
- Att vidareutveckla TCOs förslag för att stoppa ökningen av sjukfrånvaron med fokus på förebyggande arbete, en företagshälsovård av hög kvalitet och en bättre fungerande rehabiliteringskedja som syftar till återgång i arbete där individens kompetens tas tillvara.
- Att visa behovet av och ta fram förändringar i arbetsskadeförsäkringen som leder till att fler fall som rör psykisk ohälsa prövas.

Arbetslöshetsförsäkringen

Frågan kring arbetslöshetsförsäkringen har legat i politiskt bakvatten sedan takhöjningen. En utredning finns dock tillsatt av regeringen, vilken ska lämna förslag på en rad kvarstående problem i försäkringen. Inte minst gäller det hur fler arbetslösa ska kunna få del av ersättningen. Under 2016 tog TCO underhandskontakter med utredaren, liksom med de flesta politiska partier. Syftet var att lyfta fram de olika förslag som TCO har på a-kasseområdet.

Särskild uppmärksamhet ägnade TCO åt a-kassan för personer verksamma inom kultur och media. TCO samlade representanter för denna sektor till ett samtal om de stora problem som dessa utövare har när det gäller trygghetssystemen. TCO, tillsammans med KLYS, uppvaktade även utredaren i denna fråga och lämnade förslag som särskilt adresserar problemen för yrkesutövare inom kultur och media.

Sjukförsäkringen och den ökande sjukfrånvaron

TCO har aktivt bidragit till de diskussioner som regeringen fört kring åtgärder för att hejda den ökande sjukfrånvaron. TCO har tagit fram flera rapporter som belyser samband mellan arbetsmiljö, förebyggande arbetsmiljöarbete, rehabilitering och sjukfrånvaro. (Se ytterligare under rubriken Arbetsmarknad.)

I TCOs rapport *Trampolin eller kvicksand? – En rapport om hur tjänstemännen uppfattar sjukförsäkringen och sjukskrivningsprocessen* identifieras olika arbetsrelaterade faktorer som korrelerar med i vilken utsträckning sjukskrivna tjänstemän får stöd och hjälp med rehabilitering under sin sjukskrivning. Resultaten presenterades på ett seminarium och i efterföljande medieutspel.

Höjning av pensionsåldern och pensionssystemet

Under året har Göran Hägglund och Göran Johnson på Pensionsgruppens upp-

drag fört diskussioner med arbetsmarknadsparterna och andra intressenter om förutsättningarna för en höjd pensionsålder. TCO har fört fram krav i en inlägga till Göran Hägglund och Göran Johnson om vad som måste vara uppfyllt för att förbundens medlemmar ska ha möjlighet och vilja arbeta längre upp i åren.

Med anledning av diskussionerna om höjd pensionsålder, har TCO också genomfört en temadag om pensioner tillsammans med förbundens förhandlingschefer och pensionsexperter.

TCO har under året åtagit sig uppdraget att representera de svenska arbetstagarparterna i projektet *Active Ageing and Intergenerational Approach* (Aktivt åldrande och ett generationsövergripande perspektiv). Förhandlingarna har pågått under hela året och bakom initiativet står arbetsmarknadens parter på EU-nivå.

Avtalet, som blev klart den 1 december, innehåller åtgärder inom områden som arbetsorganisation, hälsa och säkerhet, kompetensförsörjning samt regler för initiativ, implementering och uppföljning. TCO-styrelsen har ställt sig positiva och röstat för avtalet vid EFS omröstning.

Arbetsmarknad, utbildning och ekonomi

Utifrån önskvärda tillstånd år 2019 inom området *arbetsmarknad* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Analys av frivillig rörlighet, förslag till förändringar inom arbetsmarknadspolitiska regelverket, förslag till förbättrad studiefinansiering för yrkesverksamma, Arbetsförmedlingens stöd till tjänstemän, möjligheterna att vara kvar längre i arbetslivet, lansering av en arbetsmiljöbarometer, driva frågan om personlig integritet i arbetslivet.

Arbetsmarknadspolitik

Arbetet med TCOs nya arbetsmarknadspolitiska program har pågått under hela året med internt utvecklingsarbete och förankring i TCOs nätverk för arbetsmarknadspolitik och a-kassa. Programmets fokus ligger i linje med profilfrågan och behovet av vidareutbildning för yrkesverksamma.

I samarbete med SCB har TCO slutfört en analys av hur tjänstemän som blir arbetslösa påverkas vad gäller inkomster och yrkeställning. Huvudfokus ligger på vilka insatser och stöd som dessa personer får.

Under året startade Arbetsmarknadsutredningen med Cecilia Fahlberg som särskild utredare. Utredningen kommer att pågå fram till 2019 och har i uppgift att lämna förslag inom en rad arbetsmarknadspolitiska områden. TCO ingår tillsammans med andra representanter för arbetsmarknadens parter i utredningens referensgrupp och har därigenom möjlighet att löpande ta del av utredningens förslag samt att komma med egna inspel.

Under 2016 bearbetades och sammanställdes statistik från SCB över rörligheten på svensk arbetsmarknad, med särskilt fokus på hur många jobb som tillkommer respektive försvinner varje år på aggregerad nivå.

TCO har även varit representerat i *Utredningen om ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö*, med Maria Stanfors som särskild utredare.

Arbetsmiljö

TCO-rapporten *Friskt jobbat – allt att vinna: Tjänstemännens arbetsförhållanden* visar på samband mellan olika arbetsmiljöfaktorer och sjukfrånvaro och hur arbetslivet kan utformas för att främja ett friskare arbetsliv. Rapporten presenterades på ett seminarium där både representanter från förbunden och forskare deltog och perspektiv på möjligheten av ett friskare arbetsliv lyftes fram.

TCO har tillsammans med förbunden tagit fram en egen vägledning för bättre tillämpning av föreskriften om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, inklusive kränkande särbehandling och mobbning på tjänstemännens arbetsplatser.

Personlig integritet i arbetslivet

TCO har i ett antal olika sammanhang, bland annat i remissvar, drivit frågan om behovet av en sammanhållen lagstiftning om integritet i arbetslivet och en lag om registerutdrag. En lag om registerutdrag har föreslagits av regeringen till 2017.

TCO har också genomfört en Novusundersökning om integritetsfrågor, som en uppföljning av 2009-års undersökning, som ska presenteras under 2017. Dessutom har vi aktivt arbetat för att integritetsfrågorna inom arbetslivet ska komma upp på den politiska agendan igen.

Utbildning

Utifrån önskvärt tillstånd år 2019 inom området *utbildning* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Ta fram förslag och verka för att högskolan och yrkeshögskolan får ett omställningsuppdrag, bredda rekryteringen till högre studier, verka för att kvaliteten i den högre utbildningen förbättras, verka för reformer som ger fler unga möjlighet att fullfölja gymnasiet, påverka forskningspolitiken så att den stödjer forskning av hög kvalitet och stärker Sveriges konkurrenskraft.

Ett omställningsuppdrag för högskola och yrkeshögskola

TCO har under året fört fram kravet på att såväl högskolan som yrkeshögskolan bör få ett omställningsuppdrag. Samtliga förbundsordföranden undertecknade en debattartikel i Svenska Dagbladet 15 januari, *Högskolan sviker de yrkesverksamma*. Artikeln byggde på SCB-statistik om vilka behov TCOs tjänstemän har av vidareutbildning. Under året har en rapport tagits fram som för utgivning 2017.

Vid heldagskonferensen *Framtidens jobb – om kreativitet, kunskap och konkurrenskraft* som genomfördes 18 maj på Münchenbryggeriet i Stockholm var också huvudbudskapet yrkesverksammans behov av kompetensutveckling. Även i Almedalen hölls ett seminarium på temat yrkesverksammans behov av kompetensutveckling.

Under hösten stod TCO värd för en workshop med cirka 25 privata och offentliga utbildningsaktörer. Tillfället syftade till att gemensamt diskutera tjänstemännens behov av vidareutbildning och hur vi på bästa sätt ska kunna möta detta behov på ett effektivt sätt.

Studiefinansiering för yrkesverksamma

Under året har TCO gjort beräkningar och tagit fram ett förslag till hur nuvarande studiefinansieringen bättre skulle kunna tillgodose yrkesverksammans

livssituation och förslaget presenterades i en debattartikel. Arbetet fortsätter och fördjupas under nästa år.

EU:s kompetensagenda

Genom möten med EU-kommissionen och debattartiklar i såväl svensk som europeisk media har TCO kommit med inspel till EU:s kompetensagenda. Fokus har varit att påtala vikten av vidareutbildning för tjänstemän. Detta gäller även för inspel till arbetet med en europeisk pelare för sociala rättigheter, *European pillar of social rights – working for a better deal for all workers*, med resultatet att TCOs skrivning antogs som EFS-position: ”Specific measures must be aimed at low-skilled workers and workers in vulnerable sectors, whilst also recognising that workers with higher skill sets must have access to a wide range of re-education and skills development schemes;”.

Tillträdesutredningen

För att öka möjligheterna att kvalificera sig till högskolan med hjälp av arbetslivserfarenhet har möten med utredaren för Tillträdesutredningen samt medverkan i seminarium ägt rum. Utredningen kommer att presenteras vid TCOs utbildningskonferens under våren 2017.

Ekonomiv

Utifrån önskvärt tillstånd år 2019 inom området *ekonomi* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Ta fram ett nytt skatteprogram och driva frågan om reform av det nuvarande skattesystemet samt påvisa hur detta kan leda till stärkt konkurrenskraft samt fler och bättre jobb med mera, argumentera för vikten av goda villkor för näringsliv och företagande, verka för förändringar av det ekonomisk-politiska ramverket, få fler beslutsfattare att avsätta investeringsmedel för att förbättra infrastrukturen.

Skattereform

TCO har länge argumenterat för att det behövs en ny skattereform. En arbetsgrupp med representanter för förbunden har i början av året lagt fram ett förslag till skattepolitiskt program, vilket TCO-styrelsen beslutade att skicka ut på intern remiss och extern dialog. Programförslaget presenterades på ett öppet seminarium den 15 mars. I samband med det öppnades en kampanjsida på tco.se och skatteförslaget sändes ut till ett större antal politiker och opinionsbildare. Under Almedalsveckan hölls skattefika vid två tillfällen. Den öppna dialogen pågick till 15 augusti, varefter arbetsgruppens bearbetade förslag antogs som nytt skattepolitiskt program av TCO-styrelsen i november.

Det ekonomisk-politiska ramverket

TCOs ståndpunkt har varit att överskottsmålet om en procent av BNP i överskott i de offentliga finanserna bör förändras. En parlamentarisk utredning har arbetat med denna fråga. TCO har i samband med detta agerat för att få en blocköverskridande och därmed trovärdigt stabil överenskommelse om ett

sänkt överskottsmål. Ett välbesökt seminarium med finansminister Magdalena Andersson och Svenskt Näringslivs chefekonom Bettina Kashefi hölls i maj. TCO bidrog till att en bred blocköverskridande överenskommelse gjordes i juni.

Vinster i välfärden

Under året har frågan om vinster i välfärdsföretag fortsatt varit till diskussion, inte minst genom den av regeringen tillsatta Välfärdsutredningen. TCO deltog aktivt i utredningen och i november lämnades betänkandet om vinstbegränsningar. TCO-styrelsen antog innan dess en förnyad policy för TCO om vinster och kvalitet i välfärden.

Därutöver presenterades TCO i juni rapporten *Lönsamt med lägre löner?* vid ett seminarium. Rapporten behandlade lägstalönernas betydelse för sysselsättningen, i ljuset av framlagda förslag om låglönejobb för ungdomar och nyanlända immigranter.

Jämställdhet och mångfald

Utifrån önskvärda tillstånd år 2019 inom området *jämställdhet* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Att uppmärksamma det ojämna uttaget och ta fram förslag som på olika sätt bidrar till ett jämnare uttag av föräldraledighet och ledighet för vård av barn eller anhöriga.
- Att identifiera de faktorer som styr fördelningen av det obetalda arbetet mellan kvinnor och män och ta fram förslag som kan öka männens andel av detta arbete.
- Att ta fram förslag till hur en ökad andel av det obetalda arbetet kan bli betalt genom en utveckling av välfärdstjänster och att fler individer ges möjlighet att nyttja hushållsnära tjänster.
- Att uppmärksamma de könsskillnader som finns vad gäller arbetsmiljö och arbetsorganisation och inkludera detta perspektiv i arbetet för en bättre arbetsmiljö och minskade sjuktal.
- Att undersöka förekomsten av könsskillnader vad gäller möjligheterna till utveckling och omställning i arbetslivet samt möjligheterna att göra karriär, inklusive lönekarriär.
- Att verka för att kravet på årliga lönekartläggningar återinförs.
- Att belysa orsakerna till skillnaderna i pension mellan kvinnor och män bland TCO-förbundens medlemsgrupper och ta fram förslag till hur dessa kan minskas.
- Att verka för att diskrimineringslagstiftningens bestämmelser om aktiva åtgärder blir semi-dispositiva.

Jämställdhet

Året inleddes med införandet av en tredje reserverad månad i föräldraförsäkringen. Det var en viktig händelse då TCO under lång tid varit en pådrivande kraft för att få riksdagen att besluta om denna förändring i föräldraförsäkringen i syfte att öka jämställdheten i arbetslivet.

Under hösten har arbetet med att ta fram ett nytt jämställdhetspolitiskt program inletts. Ett omfattande bakgrundsarbete, som exempelvis fokusgrupper, har genomförts för att få en djupare förståelse för vad som behövs göras för att öka jämställdheten i arbetslivet.

TCO deltog aktivt under året, och gör fortsatt, i expertgruppen till regeringens föräldraledighetsutredning *En modern föräldraförsäkring*. Under hösten tog TCO-kansliet fram nya förslag till hur vi ska få en mer jämställd föräldraförsäkring.

I början av året medverkade TCO på Jämställdhetsdagarna i Malmö, Sveriges största jämställdhetskonferens arrangerat av Sveriges Kvinnolobby. Representanter från kansliet medverkade som talare vid flera tillfällen under dagarna.

Under flera år har TCO släppt ett pappaindex i syfte att väcka uppmärksamhet kring det ojämna uttaget i föräldraförsäkringen. Under 2016 vidareutvecklades konceptet till ett jämställdhetsindex som också inkluderar vård av sjukt barn. Jämställdhetsindexet fick ett bra medialt genomslag, inte minst i lokalmedia, tack vare siffror på läns- och kommunnivå.

Som ett led i TCOs arbete för en bättre arbetsmiljö och minskade sjuktal släpptes rapporten *Friskt jobbat – allt att vinna* om tjänstemännens arbetsförhållanden. I rapporten uppmärksammades de könsskillnader som finns vad gäller arbetsmiljö och organisation.

TCO har tagit fram en egen handledning till Arbetsmiljöverkets nya föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö. Syftet med handledningen är att stödja arbetsmiljö- och skyddsombuden och andra fackliga förtroendevalda i deras viktiga uppdrag. Detta arbete är viktigt inte minst på kvinnodominerande arbetsplatser.

En seger för TCO under 2016 var att riksdagen beslutade om att vid årsskiftet införa nya regler om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen. Dessa innehåller årliga lönekartläggningar för alla arbetsgivare med minst tio anställda samt en starkare samverkansskyldighet. Bestämmelser som TCO drivit hårt under de senaste åren.

Mångfald

Utifrån önskvärt tillstånd år 2019 inom området *mångfald* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- Att utveckla TCOs analys och förslag om nyanländas etablering på den svenska arbetsmarknaden.
- Att verka för ett värdigt och fungerande mottagande av nyanlända flyktingar.
- Att tillhandahålla kunskapsunderlag och inspirera medlemsförbunden till fördjupning inom området mångfald och metoder för att bekämpa främlingsfientlighet.

Etablering av nyanlända var ett huvudtema vid TCOs förbundskonferens 2016. Några medlemsförbund presenterade snabbspåren och annan verksamhet i förbunden riktad till nyanlända. Förbundsrepresentanterna på konferensen diskuterade fackens roll i och ansvar för att förbättra etableringen på arbetsmarknaden.

Under 2016 har TCO tagit fram två rapporter om nyanländas etablering på arbetsmarknaden. I *Välkommen in!* presenterades en rad åtgärder för att förbättra nyanländas etablering. I *Mer än var fjärde nyanländ finns i ett bristyrke* uppmärksammade TCO behovet av att ta tillvara nyanländas kompetens och presenterade förslag på åtgärder för detta.

Genom Ria, Rådet för Integration i Arbetslivet, samarbetar TCO med de andra centrala parterna på arbetsmarknaden för att stödja, följa upp och vidareutveckla arbetet för integration i arbetslivet. Under 2016 publicerade Ria rapporten *Etablering och karriärvägar för utrikes födda på svensk arbetsmarknad*, som tagits fram av SCB. Ria anordnade också ett seminarium med utgångspunkt i rapporten där arbetsmarknadsministern medverkade.

TCO bedrev ett aktivt påverkansarbete kring Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar i möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. TCO uppmärksammade lagens negativa konsekvenser i form av en försämrad etablering på arbetsmarknaden och tog fram konkreta ändringsförslag, i form av lagtext, för att åtgärda dessa. TCO bedrev ett aktivt påverkansarbete riktat mot såväl regering som oppositionspartier (förutom SD).

TCO har aktivt bidragit till verksamheten som bedrivs av Fackligt Center för Papperslösa, både i den löpande verksamheten och med resurser kopplade till kommunikation och policy. TCO har agerat såväl i eget namn som genom Fackligt Center för Papperslösa för att markera mot regeringens förslag om att fackliga organisationer ska uppge arbetsplatser som anställer papperslösa till polisen.

Den förbundsgemensamma strategigruppen för mångfaldsfrågor har under 2016 slutfört arbetet med seminariekonceptet *Öppna arbetsplatsen* och därmed avslutat sitt uppdrag. *Öppna arbetsplatsen* är från årsskiftet 2016/2017 avsett att användas av förbunden lokalt ute på arbetsplatserna. Konceptet syftar till att inspirera förbunden till fördjupning på temat mångfald och inkludering på arbetsplatserna.

TCOs övriga verksamhet

Utifrån önskvärda tillstånd år 2019 inom området TCOs övriga verksamhet har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- En affärsplan för fastigheten ska utvecklas.
- Ökade intäktsmöjligheter ska inventeras och eftersträvas.
- Verksamhetsstödjande perspektiv ska inventeras.
- En ny finansförvaltningsplan ska tas fram.
- Systemstöd för verksamhets- och budgetprocesserna ska utredas.
- En koncerngenomgång ska göras.
- VERKSams verksamhet ska utvecklas och nyttan redovisas.
- En plan för revidering av personalpolitiska riktlinjer ska göras.
- Övriga insatser för att nå visionen ska tas fram.
- Genomlysning av finansförvaltningen ska ske.
- Nytt verksamhets- och budgetsysteem ska utredas.

Under 2016 har TCO lagt ner resurser på att uppgradera fakturasystemet för att kunna attestera fakturor i mobilen. TCO har även köpt in ett nytt och modernt budget- och analysystem för att förenkla budgetprocessen på TCO. Systemet utvecklar vår ekonomistyrning och rapportering.

Under året har vår tankesmedja Futurions verksamhet kommit igång. Futurion upphandlar ekonomi- och personaladministration från TCO.

TCO har ingått ett samarbete med COOR som driver verksamheten kring konferenslokalerna på bottenplanet i TCO-huset. COOR marknadsför lokalerna för uthyrning externt. Det genererar ökade intäkter till TCO.

VERKSam, nätverket för administrativa chefer, har ingått ett nytt samarbete med Danske Bank med ett nytt avtal för bolån. Avtalet lanseras våren 2017. Ett av de befintliga avtalen med annan bank kommer att sägas upp.

De lokala parterna på TCO-kansliet har förhandlat fram ett nytt lokalt avtal om allmänna anställningsvillkor. Det nya avtalet innebär moderniseringar och förenklingar, bland annat genom att alla medarbetare omfattas av förtroendetid och att semestersystemet ändras till sammanfallande intjänande- och semesterår. Stor vikt har lagts vid att göra avtalet lättförståeligt genom ett konkret och modernt språk.

En medarbetarundersökning har genomförts under hösten 2016. Undersökningen hade hög svarsfrekvens (93 procent) och gav ett mycket positivt resultat. Jämfört med föregående undersökning 2013 har resultatet förbättrats för sju av åtta frågeområden.

TCO har genomfört seminarier om återkoppling för all personal som ett led i att förbättra kommunikationen internt.

Under året har flera administrativa IT-program uppdaterats, systemet för IT-drift under kortare strömavbrott har setts över och TCO-kansliet har införskaffat tio licenser för Skype for Business för att göra det möjligt att delta i möten utan behöva resa.

TCO är miljöcertifierade enligt svensk miljöbas av Miljöstegen och vi revideras årligen. TCOs främsta miljöpåverkan är inom områdena kommunikation, energi, transporter och avfall. Det har även varit fokus på energioptimering av fastigheten. I samband med ombyggnationen av TCOs lokaler har hela fastighetens ventilationssystem byggts om för bättre inomhusklimat och lägre energiförbrukning. I garaget har el-bilsladdstationer satts upp. TCO klimatkompenserar för de koldioxidutsläpp som tjänsteresorna orsakar och TCO har erhållit miljödiplom från Svensk Miljöbas för 2016.

Arbetsvärlden

Webbtidningen Arbetsvärlden lanserades i oktober 2014. Målet för 2016 har varit att fortsätta att bevaka arbetsmarknad genom nyhetsartiklar och debatt, och att ytterligare etablera varumärket.

Under 2016 har en rad tjänster omsatts på redaktionen med bland annat ny chef-redaktör. Detta har lett till en lägre bemanning vilket påverkat produktions-takten, men från november har antalet artiklar, spridningen i sociala medier och antalet besökare ökat.

Under hösten har redaktionen startat ett större utvecklingsarbete för tidningens form och innehåll. En första läsarundersökning har därför gjorts tillsammans med Sifo. Redaktionen har också upphandlat en ny grafisk form och planerat en förstärkning av opinionsdelen.

Under året har tidningen bevakat till exempel offentlig upphandling, avtals-rörelsen, digitalisering och fått mycket uppmärksamhet för artiklar om Nordea, sjukpension och Unionens mansplainingjour.

Arbetsvärlden har citerats såväl av fackpress som Finansliv som av rikstäckande medier som SVT Nyheter.

TCO som arena för samverkan

TCO-kansliet och förbunden har under året fortsatt utveckla sitt samarbete på Arena för samverkan och utbytet har stärkts på flera områden.

De olika nätverken kring gemensamma expertområden som juridik, arbetsmiljö och den strategiska utbildningsgruppen Stug har utvecklats och stärkt sina roller.

TCO Fackliga Akademi

Utifrån önskvärda tillstånd år 2019 inom området TCO Fackliga Akademi har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- En kurs om *Samhällsekonomi och fackliga utmaningar* med högskolepoäng kompletterar de fortgående högskolekurserna.
- Förstärkning av europeiska och internationella dimensionen genom en omarbetad *Europakurs med resa till Bryssel* och fördjupning av *Geneveskolan*.
- Utvecklingen av *Arbetsmiljökurser i samverkan*, som utgår från förbundens RSO-medel fördjupas och ökar.
- Koordineringen av det förstärkta kursutbudet sker i nära kontakt med förbunden genom den strategiska utbildningsgruppen, Stug. Verksamheten är fullt ut finansierad.

Under året har TCO Fackliga Akademi genomfört följande pilotkurser: *Samhällsekonomi och fackliga utmaningar*, *Europasamarbetets möjligheter* samt *Håll huvudet kallt!* Den senare kursen handlar om komplicerade situationer i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Europakursen har genomförts två gånger 2016-2017 och utvecklats med perspektivet EU-påverkan på hemmaplan. *Håll huvudet kallt* hölls två gånger under 2016.

I samverkan med Europafackets utbildningsavdelning ETUI har TCO Fackliga Akademi föreslagit, planerat och genomfört två kurser med tjänstemannaperspektiv på europainivå. En om förutsättningarna för jämställdhet i olika europeiska länder och en om gränslöst arbete. Den sistnämnda planerades 2016 och genomfördes januari/februari 2017.

Skolinformation

Utifrån önskvärda tillstånd år 2019 inom området *Skolinformation* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- TCO ska understödja Arena skolinformations verksamhet och bidra med de frågor som vi vill lyfta fram i arbetslivet.

TCO och ett flertal förbund samverkar om arbetsmarknadskunskap för unga, med Arena Skolinformation som utförare. Verksamheten har stabiliserats ekonomiskt under året och materialet möter ökad efterfrågan.

Under året har ett systerprojekt startats med syfte att producera bra arbetsmarknadsmaterial för nyanlända. Projektet har byggts upp och säkrats ekonomiskt och innehållsmässigt under 2016.

Arkiv och historia

Utifrån önskvärda tillstånd år 2019 inom området *Arkiv och historia* har kansliet arbetat med följande uppdrag under 2016:

- TCOs deltagande i TAM-Arkivs och Arbetets museums verksamheter ska präglas av viljan att dessa institutioner också lyfter fram frågor som förbunden och TCO verkar för. Arbetet ska präglas av vår intention att både popularisera fackliga frågor och stödja vetenskaplig forskning.

TCO har aktivt arbetat med att delta i Arbetets museums stora satsning på en riksutställning om robotiseringen och det framtida arbetet som öppnar 2019. Vi deltar i alla referensgrupper och för där fram tjänstemannaperspektivet på framtidens arbete. TAM-Arkiv har under året haft medlemsmöten med förbunden och satsar kraft på att digitalisera förbundens arkivhantering.

TCOs kulturpris

TCOs kulturpris har delats ut i sin nya form med ett pris på 50 000 kronor till en etablerad person och ett stipendium på 25 000 till en yngre förmåga. 2016 fick tecknaren Sara Granér priset och stipendiet delades ut till artisten Maxida Märak. De båda pristagarna medverkade på förbundskonferensen i april.

TCO

TCO är en partipolitiskt fristående centralorganisation som består av 14 fackförbund som tillsammans organiserar cirka 1,4 miljoner medlemmar.

Bland TCO-förbundens medlemmar finns många olika yrkesgrupper, allt från civilekonomer, jurister, civilingenjörer och statsvetare till socionomer, lärare, sjuksköterskor, poliser och skådespelare. TCO är den fackliga centralorganisation vars förbund organiserar flest akademiker.

TCO-förbunden finns inom alla områden på arbetsmarknaden, inom såväl privat och offentlig sektor som inom tjänste- och tillverkningsindustrin. Fackförbunden har stora kunskaper och lång erfarenhet av de spelregler som gäller mellan anställda och arbetsgivare.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se

